

การศึกษาชีวนิสัยของยุงพาหะนำเชื้อไข้มาลาเรียในพื้นที่ที่ไม่มีการแพร่เชื้อมาลาเรีย อำเภอบ้านนังस्ता จังหวัดยะลา

วรรณวิสาข์ จันทรแก้ว* ฤทธิไกร เกื้อสกุล* ช่าง รามศรี*

*ศูนย์ควบคุมโรคติดต่อฯ โดยแมลงที่ 12.1 จังหวัดยะลา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบชนิด ชีวนิสัย ความหนาแน่นของยุงนำเชื้อไข้มาลาเรียในพื้นที่ที่ไม่มีการแพร่เชื้อมาลาเรียโดยเลือกพื้นที่ที่ไม่มีการแพร่เชื้อมาลาเรียติดต่อกันเป็นเวลา 3 ปี ในเขตอ.บ้านนังस्ता จ.ยะลา จำนวน 3 กลุ่มบ้าน คือ ม.2 บ้านกือลอง ต.ตลิ่งชัน, ม.8 บ้านวังหิน ต.บ้านนังस्ता และ ม.2 บ้านกม.26ใน ต.ตลิ่งชัน โดยทำการศึกษาในเดือนมีนาคม 2558 และเข้าจับยุงในช่วงเวลา 18.00 น. – 24.00 น. บริเวณนอกบ้านเป็นเวลา 2 คืน โดยใช้คนเป็นเหยื่อล่อจำนวน 3 คน ผลการศึกษาพบว่าใน วันที่ 9-10 มีนาคม 2558 ม.2 บ้านกือลอง ต.ตลิ่งชัน มีอุณหภูมิ 25.33 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์ร้อยละ 74.25 ความชุกชุมของยุงพาหะ *Anopheles barbirostris* 5 ตัว, *An. Maculates* 2 ตัว และ *An. aconitus* 1 ตัว ความหนาแน่นของยุงพาหะในการเข้ากัดคน 1.33 ตัว/คน/คืน และส่วนใหญ่จะเข้ากัดเวลา 18.00-19.00 น. วันที่ 16-17 มีนาคม 2558 ในพื้นที่ ม.8 บ้านวังหิน ต.บ้านนังस्ता มีอุณหภูมิ 24.67 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์ร้อยละ 69.5 ความชุกชุมของยุงพาหะ *An. minimus* 25 ตัว, *An. aconitus* 6 ตัว และ *An. barbirostris* 1 ตัว ความหนาแน่นของยุงพาหะในการเข้ากัดคน 5.33 ตัว/คน/คืน และส่วนใหญ่จะเข้ากัดเวลา 20.00-21.00 น. และในวันที่ 19 - 20 มีนาคม 2558 พื้นที่ ม.2 บ้านกม.26ใน ต.ตลิ่งชัน ความชุกชุมของยุงพาหะ *An. maculatus* 25 ตัว และ *An. barbirostris* 1 ตัว ความหนาแน่นของยุงพาหะในการเข้ากัดคน 4.33 ตัว/คน/คืน และส่วนใหญ่จะเข้ากัดคนเวลา 18.00-19.00 น. ซึ่งในพื้นที่ที่ไม่มีการแพร่เชื้อที่กล่าวมาข้างต้นมียุงพาหะนำเชื้อไข้มาลาเรียอาศัยอยู่ ดังนั้นในการดำเนินงานควบคุมไข้มาลาเรียในพื้นที่ที่ไม่มีการแพร่เชื้อมาลาเรีย เจ้าหน้าที่จะต้องเน้นให้ความรู้และสุขศึกษาแก่ประชาชนในเรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับโรคมาลาเรียและการป้องกันตัวเองจากยุงพาหะนำเชื้อมาลาเรีย เพื่อให้มีพฤติกรรมที่ไม่เสี่ยงต่อการเกิดไข้มาลาเรีย และผลจากการศึกษาครั้งนี้สามารถนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อเฝ้าระวังและเป็นแนวทางเพื่อวางแผนควบคุมไข้มาลาเรียในพื้นที่ต่อไป